

सर्वोच्च अदालत
संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री सुशिला कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री दीपकराज जोशी
फैसला

०६९-RB-००१५

मुद्दा: बैंकिङ्ग कसूर ।

चन्द्रबहादुर श्रेष्ठको छोरा का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.३२ बस्ने दीपकबहादुर श्रेष्ठ.....१ पुनरावेदक
प्रतिवादी

विरुद्ध

थापाथली क्याम्पसका प्रमुख न्हुछेशोभा तुलाधरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ प्रत्यर्थी
वादी

०६९-RB-००४८

न्हुछेशोभा तुलाधरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ पुनरावेदक
वादी

विरुद्ध

जिल्ला मोरङ्ग, टंकीसिनवारी गा.वि.स.वडा नं.२ बस्ने देवी प्रसाद भट्टराईको छोरा
हालका जि.का. का.म.न.पा. वडा नं. ११ बबरमहल डेरा गरी बस्ने रविन भट्टराई...१
का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ९ सिनामंगल बस्ने किरणदेव आचार्यको छोरा विकेश
आचार्य१ प्रत्यर्थी
जिल्ला स्याङ्गजा निबुवाखर्क गा.वि.स. वडा नं.८ बस्ने सूर्य प्रसाद पाण्डेको छोरा हाल
का.जि.अनामनगर गोरखा एफ.एम. कार्यालय नजिक डेरा गरी बस्ने महेन्द्र पाण्डे.....१ प्रतिवादी

जिल्ला चितवन, गितानगर गा.वि.स.वडा नं.६ बस्ने कमल दवाडीको छोरा युवराज दवाडी१

०७०-RB-०००९

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.९ सिनामंगल बस्ने किरणदेव आचार्यको छोरा विकेश पुनरावेदक
आचार्य१ प्रतिवादी

विरुद्ध

थापाथली क्याम्पसका प्रमुख न्हुछेशोभा तुलाधरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ प्रत्यर्थी
वादी

०७०-RB-००२६

कमल दवाडीको छोरा जिल्ला चितवन, गितानगर गा.वि.स.वडा नं.३ बस्ने पुनरावेदक
युवराज दवाडी१ प्रतिवादी

विरुद्ध

थापाथली क्याम्पसका प्रमुख न्हुछेशोभा तुलाधरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ प्रत्यर्थी
वादी

०७०-RB-००५१

सूर्य प्रसाद पाण्डेको छोरा जिल्ला स्याङ्गजा निबुवाखर्क गा.वि.स. वडा नं. ८ बस्ने पुनरावेदक
महेन्द्र पाण्डे१ प्रतिवादी

विरुद्ध

थापाथली क्याम्पसका प्रमुख न्हुछेशोभा तुलाधरको जाहेरीले नेपाल सरकार.....१ प्रत्यर्थी
वादी

शुरु फैसला गर्ने: माननीय न्यायाधीश श्री सुरेन्द्रवीर सिंह बस्न्यात

माननीय न्यायाधीश श्री हरिकुमार पोखरेल

पुनरावेदन अदालत, पाटन ।

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ बमोजिम यस अदालतको क्षेत्राधिकारअन्तर्गत को भई पुनरावेदन अदालत, पाटनको मिति २०६८।१२।५ को फैसलाउपर पुनरावेदनको रोहमा पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य र ठहर यस प्रकार छः

२२६९६८५, २२६९६८६, २२६९६८७, २२६९६८८, २२६९६८९, २२६९६९०,
 ०२३१२१७५, ०२३१२१७६, ०२३१२१७७, ०२३१२१७८, ०२३१२१७९,
 २३१२१८५, ०२३१२१९७, ०२३९४८२, ०२३९४८३, ०२३०४८४, ०२३९४८५,
 ०२३९५३४, ०२३९५३५, ०२३९५३६, ०२३७८९६८, ०२३७८९६९, ०२३७८९७४ ।
 उक्त चेक नम्बरहरु मध्ये २३७८९६८ नम्बरको चेक पेश गरी मिति २०६६।७।२५ गते
 रकम रु.१,८६,६००।-र २३७८९६९ नम्बरको चेक पेश गरी मिति २०६६।७।२९ गते
 रकम रु.९०,८००।- गरी जम्मा रु.१,८६,६००।- थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक,
 पुल्चोक शाखामा रहेको ०८१००१५०१६००१ नम्बरको खाताबाट क्याम्पस प्रमुख र
 लेखापालको दस्तखत चेकमा कित्ते गरी निकालेको ब्यहोरा खुलेको र उक्त नम्बरको
 चेकहरुबाट भुक्तानी लिने गरेको अवस्थाको सि.सि.टि.भि.को रेकर्डबाट प्रतिवादीहरु विकेश
 आचार्य र रबिन भट्टराईको संलग्नता देखिएको हुँदा निजहरुलाई कानून बमोजिम कारवाही गरी
 उक्त रकम क्याम्पसलाई दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको जाहेरी दरखास्त ।

थापाथली क्याम्पसमा अध्ययनरत प्रस्तुत कसूरमा संलग्न जिल्ला स्याङ्जा, निबुवाखर्क
 गा.वि.स. वडा नं. ८ बस्ने महेन्द्र पाण्डेलाई आवश्यक कारवाही गरी पाउँ भन्ने समेत
 ब्यहोराको थापाथली क्याम्पसको पत्र ।

थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंकमा रहेको खाता नं. ०८१००१५०१६००१ को
 चेकबुकबाट २२६९९५, २२६९६९६, २२६९६९७६, २२६९५९८, २२६९६९९,
 २२६९७००, २३१२१७५, २३१२१७६, २३१२१७७, २३१२१७८, २३१२१७९,
 २३७८९६८, २३७८९६९, २३७८९७४ नं. का चेकहरु च्याती चोरी भएको भन्ने समेत
 ब्यहोराको थापाथली क्याम्पसको पत्र ।

मिति २०६६।७।२५ गते महेन्द्र पाण्डे र विकेश आचार्यले चेक नं. २३७८९६८
 ल्याई म समेत नबिल बैंकको पुल्चोक शाखामा गई रकम रु.९५,८००।- भुक्तानी लिएका
 थियौं । साथै मिति २०६६।७।२८ गते चेक नं. २३७८९६९ पेश गरी हामी तीनै जनाको
 मिलेमतोमा रकम रु.९०,८००।-निकालेका थियौं। उक्त रकम मध्ये रकम रु.६०,०००।-
 मैले विकेश आचार्य मार्फत प्राप्त गरेको थिएँ, बाँकी रहेको रकम निज दुवै जनाले बाँडी लिएका
 थिए, उक्त दुईवटा चेकहरुबाट भुक्तानी लिने भन्दा बाहेक अन्य कसूरमा मेरो संलग्नता रहेको

छैन, चेकमा क-कसले क्याम्पस प्रमुख र लेखा प्रमुखको दस्तखत गरेका थिए मलाई थाहा भएन भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी रबिन भट्टराईको बयान कागज ।

थापाथली क्याम्पसबाट हराएका चेकहरु मध्ये चेक नं. २३७८९६८ र २३७८९६९ बाट भुक्तानी भई सकेको र बाँकी चेकको सम्बन्धमा जाँचबुझ कार्य जारी रहेको भन्ने समेत ब्यहोराको नबिल बैंकको पत्र ।

का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ११ थापाथली स्थित थापाथली क्याम्पसको ब्लक सि मा पश्चिम किनारामा दुईवटा कोठाहरु सहितको लेखा शाखा रहेको र भित्र कोठामा लेखा प्रमुख बसेर काम गर्ने र बाहिरी कोठामा ३ जना कर्मचारीहरु बसेर काम गर्ने ठाउँ रहेको र सोही लेखा शाखाको लेखा प्रमुख बस्ने कोठाको स्टील दराजमा राखेका चेकहरु चोरी भएको भन्ने समेत ब्यहोराको घटनस्थल मुचुल्का ।

थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक, पुल्चोक शाखामा रहेको खाता नं. ०८१००१५०१६००१ को चेक नं. २३७८९६८ र २३७८९६९ सक्कल प्रतिहरु पठाईएको र उक्त चेकहरुको भुक्तानी महानगरीय प्रहरी परिसर काठमाण्डौको पत्र हुनभन्दा अगावै भुक्तानी भईसकेको भन्ने समेत ब्यहोराको नबिल बैंक पुल्चोक शाखाको पत्र ।

थापाथली क्याम्पसको लेखा शाखामा जम्मा ५ जना कर्मचारीहरु भई कार्य संचालन गर्दै आएकोमा बैंकबाट चेकहरु समेत ल्याई अफिसको दराज भित्र राखे गरिएको थियो, यस्तैमा उक्त चेकहरु मध्येबाट केही चेकहरु चोरी भई क्याम्पस प्रमुख र लेखा प्रमुखको नक्कली दस्तखत गरी रकम भुक्तानी लिएको कुरा नबिल बैंकको सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड प्राप्त भए पश्चात मात्र हामी कर्मचारीहरुलाई जानकारी भएको थियो । उक्त चेक के-कसरी चोरी भएको थियो थाहा भएन भन्ने समेत ब्यहोराको सोही क्याम्पसका तत्कालीन लेखापाल गोपालराज तुलाधरले गरी दिएको कागज ।

नबिल बैंक लि., पुल्चोक शाखाको ब.हि. नं. ०८१००१५०१६००१ को चेकप्याडका ३० थान चेकहरु र नेपाल बैंक लि., कुपण्डोल शाखाको बहि नं. ०१३५११०००००६४ चेकप्याडबाट २ थान चेकहरु हराएको भन्ने समेत ब्यहोराको थापाथली क्याम्पसको पत्र ।

मिति २०६६।८।४ गते मात्र थापाथली क्याम्पसको लेखा शाखाबाट चेकहरु चोरी भएको वारदात सम्बन्धमा जानकारी पाएको थिएँ, को-कसले चेकहरु प्राप्त गरेको तत्काल

जानकारी नभए तापनि चोरी भएका चेकहरु मध्येबाट पटक-पटक गरी दुई पटकमा जम्मा रकम रु.१,८६,६००।- थापाथली क्याम्पसको नाममा नबिल बैंक पुल्चोक शाखाबाट प्रतिवादी रबिन भट्टराई समेतका व्यक्तिहरुले चेकहरुमा क्याम्पस प्रमुख र लेखा प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी भुक्तानी लिएको सि.सि.टि.भि. रेकर्डबाट जानकारी लिएका थियौं । निज प्रतिवादीहरुले के कसरी उक्त चेकहरु प्राप्त गरे भन्ने सम्बन्धमा थाहा भएन भन्ने समेत ब्यहोराको सुजन कुमारी श्रेष्ठ लगायतका थापाथली क्याम्पस लेखा शाखाको कर्मचारीहरुले गरी दिएको घटना विवरण कागजहरु ।

चोरिएका विभिन्न चेक नं. हरूबाट थप २८ वटा चेकहरुबाट जम्मा रकम रु.१३,१७,३८०।- भुक्तानी लिई गएको भन्ने समेत ब्यहोराको नबिल बैंकको पत्र ।

थापाथली क्याम्पसको नेपाल बैंक लि.को बहि नं. ०१३५-११-०००००६४ को चेक नं. ६४७१८३९ को चेकबाट रकम रु.४५,०००।- भुक्तानी भएको भन्ने समेत ब्यहोराको नेपाल बैंक लि. ललितपुर शाखाको पत्र ।

थापाथली क्याम्पसको लेखा शाखाबाट को-कसको मिलेमतोमा चेकहरु च्याती चोरी भएको थियो, को-कसले लेखा प्रमुख र क्याम्पस प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी रकम भुक्तानी लिएका थिए, तत्काल थाहा नभए तापनि पछि बुझ्दै जाँदा रबिन भट्टराई समेतको मिलेमतोमा उक्त कसूर भएको ब्यहोरा खुलेको थियो भन्ने समेत ब्यहोराको थापाथली क्याम्पसका सुरक्षागार्ड र पियन लगायतका व्यक्तिहरुको एकै मिलान ब्यहोराको वस्तुस्थिति मुचुल्का ।

चेकहरुमा रहेका हस्ताक्षर, दस्तखतहरु आफ्नो नभएको चेकमा उल्लेखित रकम आफुहरुले भुक्तानी नलिएको उक्त हस्ताक्षर को-कसले गरेका थिए, तत्काल थाहा नभए तापनि पछि बुझ्दै जाँदा रबिन भट्टराई, विकेश आचार्य र महेन्द्र पाण्डे समेतको मिलेमतोले उक्त कसूर गरेको ब्यहोरा खुल्न आएको थियो भन्ने समेत ब्यहोराको चेकमा उल्लेखित थापाथली क्याम्पसका कर्मचारीहरुको एकै मिलान ब्यहोराको घटना विवरण कागज ।

चेक नं. २३१२१७६, २३७८९६८ र २३७८९६९ नम्बरका चेकहरुबाट भुक्तानी लिंदै गरेको अवस्थाको सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड प्राप्त ।

मिति २०६६।८।८ गते दिएको जाहेरी दरखास्तमा २३ वटा मात्र चेकहरु हराएको भन्ने ब्यहोरा खुलाएको भए तापनि २३ वटा चेक मात्र नभई ५५ वटा चेकहरु चोरी भएको

व्यहोरा पछि खुलन आएको र उक्त चेरी भएका चेकहरु मध्ये ३२ थान चेकहरुबाट रकम भुक्तानी भईसकेको र उक्त भुक्तानी भईसकेका चेकमा रहेको हस्ताक्षर मेरो नभएको साथै प्रतिवादी लेखापाल दीपक बहादुर श्रेष्ठले तत्काल चेक हराएको सम्बन्धमा जानकारी नगराएको, जानकारी गराएको अवस्थामा समेत २३ वटा मात्र भनी झुठ्ठा विवरण उपलब्ध गराएकोले निज दीपक बहादुर श्रेष्ठ समेतको उक्त वारदातमा संलग्नता देखिन आयो । अनुसन्धानको क्रममा प्राप्त सि.सि.टि.भि. को रेकर्डमा थप एकजना थापाथली क्याम्पसकै विद्यार्थी युवराज दवाडी हराएका चेकहरु मध्ये २३१२१७६ नं. को चेकबाट भुक्तानी लिंदै गरेको अवस्थामा देखिएको हुँदा थप खुलन आएका दुईजना प्रतिवादीहरु र पूर्व अनुसन्धानमा खुलेको ३ जना व्यक्ति समेत ५ जनाको मिलेमतोले उक्त कसूर गरेको खुलन आएको हुँदा निज प्रतिवादीहरु उपर कानून बमोजिम कारवाही गरी निज प्रतिवादीहरुले भुक्तानी लिई गएको जम्मा बिगो मूल्य रु.१५,९४,६८०।- फिर्ता गराई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पूरक जाहेरी दरखास्त ।

नबिल बैंकबाट प्राप्त सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड देखाउँदा हेरी उक्त सि.सि.टि.भि.को रेकर्डमा मिति २००९-११-११ को १६:३२ बजेको समयदेखि १६:३६ बजेको समयसम्म कालो रंगको दुवै काँध नजिक रातो रंग भएको ज्याकेट लगाएको व्यक्ति विकेश आचार्य हुन्, उक्त रेकर्डमा मिति २००९-११-१५ को १४:४९ बजेदेखि १४:५३ बजेसम्म हरियो रंगको सर्ट, जिन्स पाईन्ट लगाई ०२:५६ P.M. मा नबिल बैंक परिसरमा प्रवेश गरी अन्तिम पल्ट ०३:१८ P.M. मात्र रकम भुक्तानी लिने व्यक्ति युवराज दवाडी हुन्, निजहरु थापाथली क्याम्पसका विद्यार्थी भएकोले चिनेको हुँ भन्ने समेत व्यहोराको न्हूच्छेशोभा तुलाधरले गरी दिएको सनाखत कागज ।

विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र मैले नबिल बैंक पुल्चोक शाखाबाट पटक-पटक गरी दुई वटा चेकहरु पेश गरी जम्मा रकम रु.१,८६,६००।-रकम निकालेका थियौं, बाँकी रकम सम्बन्धमा मलाई जानकारी भएन, साथै उक्त वारदातमा युवराज दवाडी र दीपक बहादुर श्रेष्ठको संलग्नता बारे मलाई कुनै जानकारी भएन ।

थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक स्थितमा रहेको ०८१००१५०१६००१ नं. को खाताको नाममा इस्यु भएको चेकहरु २०६५ साल माघ महिनामा ४ थान चेकहरु हराएकोले

उक्त चेकको अगाडि र पछाडि समेत गरी ६ थान चेकहरू हराएको भनी नबिल बैंकलाई उक्त चेकहरू रद्द गरी दिन लेखापढि गरेको थिएँ। उक्त समयमा बैंकबाट कुनै जवाफ प्राप्त हुन सकेको थिएन। २३७८९६८ र २३७८९६९ नं. का चेकहरू चोरी भए पश्चात उक्त ब्यहोरा तत्काल नबिल बैंकलाई गराए पश्चात उक्त चेकहरूबाट रकम भुक्तानी भईसकेको जवाफ प्राप्त भएपछि वारदात सम्बन्धमा जानकारी भएको थियो, चोरिएका चेकहरूबाट भुक्तानी लिएको सि.सि.टि.भि. को रेकर्डबाट हेरी देखि तत्काल उक्त चेकहरू भुक्तानी लिने विकेश आचार्य र रविन भट्टराईको यकीन भएको थियो, पछि बुझ्दै जाँदा उक्त वारदातमा विकेश आचार्य, रविन भट्टराईका अतिरिक्त महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडी समेतको संलग्नता रहेको ब्यहोरा खुलेको थियो। निजहरूसँग मेरो कुनै प्रकारको पनि मिलेमतो रहेको छैन, निजहरूले के कस्तो मिलेमतो गरी चेक प्राप्त गरी म र क्याम्पस प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी रकम भुक्तानी लिएका थिए, सो सम्बन्धमा मलाई कुनै जानकारी भएन भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठको बयान।

प्रतिवादी रविन भट्टराई समेतले जाहेरवाला थापाथली क्याम्पसको थान ३२ चेक चोरी गरी रकम रु.१५,९४,६८०।- झिकी लिए खाएको, उक्त चेकहरू लापरवाही गरी लेखा शाखाका कर्मचारीहरूले असम्बन्धित व्यक्तिलाई दिए दिलाएको तथा हस्ताक्षर समेत यकीन नगरी बैंकका कर्मचारीहरूले ३२ वटा चेकको भुक्तानी दिई बैंकिङ्ग कसूर गरेको वारदात सिद्ध हुन आयो । तसर्थ निज प्रतिवादीहरू रविन भट्टराई, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीको उक्त कार्य बैंकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क) को कसूर हुँदा निजहरूलाई ऐनको दफा १५(२) बमोजिम बिगो भराई सजाय हुन, आफ्नो जिम्माको चेकहरू अनधिकृत व्यक्तिहरूले प्राप्त गर्ने र सो परिपञ्च मिलाई दिने क्याम्पसको लेखा शाखाका कर्मचारीहरू दीपक बहादुर श्रेष्ठ समेतका कर्मचारीहरूको उक्त कार्य सोही ऐनको दफा ४(२) मा उल्लेखित कसूर हुँदा निजहरूलाई ऐ.ऐनको दफा १५(१) बमोजिमको सजाय समेत हुन माग दावी लिएको वादी नेपाल सरकारको मिति २०६६।९।२२ को अभियोग पत्र ।

म I.E. 3rd year मा अध्ययनरत विद्यार्थी हुँ । मैले कलेजको रकम हिनामिना नगरेको, दावी अनुसारको बैंकिङ्ग कसूरको कार्य गरेको छैन । मेरो एउटै कलेजमा पढ्ने साथीहरू विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीले नबिल बैंकको चेक छ साट्न जाऔं भनेकोले

म समेत साथ लागि चेक साट्न गएको हुँ, चेक कहाँबाट कसरी ल्याएका हुन् त्यस सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन, म साथीहरूसँग चेक साट्न गएको हुँदा मेरो समेत नाम किटान गरी जाहेरी दिएको हुनुपर्छ । मैले अभियोग माग दावी बमोजिमको सजाय पाउनु पर्ने होइन, सफाई पाउनु पर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी रविन भट्टराईको बयान ।

म थापाथली क्याम्पसको लेखा नियन्त्रक पदमा कार्यरत हुँदा लेखाको आर्थिक कारोबारमा क्याम्पस प्रमुख तथा अन्य सहायकहरु समेत समावेश हुने गर्दथे । २०६५ साल माघ महिनातिर चेक बुक आधा च्यातेर लगेको जानकारी भएकोले नबिल बैंकलाई तत्काल उक्त चेकबाट नगद नदिनु भनी पत्राचार गर्दा समेत चेक भुक्तानी भएको ब्यहोरा पछि जानकारी हुन आयो । को कसले उक्त चेकमा किर्ते हस्ताक्षर गरी चेक साटेको हो मलाई थाहा छैन, उक्त कार्यमा मेरो संलग्नता छैन, मैले बैंकिङ्ग कसूर नगरेको हुँदा अभियोग पत्रको ब्यहोरा झुठ्ठा हो । मैले कुनै लापरवाही तवरले कार्य नगरेको अवस्थामा मलाई अभियोग लगाईएकोले अभियोग माग दावीबाट सफाई पाउनु पर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठको बयान ।

प्रतिवादी रविन भट्टराई समेतलाई बैंकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १५(२)(ख) बमोजिम बिगो भराई सजाय हुन र प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठलाई उक्त ऐनको दफा १५(१) बमोजिम सजाय हुन अनरोध छ भन्ने अभियोग दावी रहेको देखियो । प्रतिवादीहरु अदालतमा आई बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको र प्रतिवादी रविन भट्टराईले चेक साट्नको लागि साथीको साथमा गएको कुरालाई स्वीकार गरेको पाइन्छ । अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष प्रतिवादी रविन भट्टराईले रु.१८,६६,०००।- को चेक साटी रकम लिएको कुरालाई स्वीकार गरेको देखिन्छ । जाहेरवालाले प्रतिवादी रविन भट्टराई समेत संलग्न भई चेकबाट रकम लिएकोले कारवाही गरी पाउँ भनी जाहेरी दिएको र बुझिएका राजन श्रेष्ठ, विजय कुमार विष्ट, रमेश कार्की, हरि बहादुर खड्का, टहल बहादुर खड्का, भिम प्रसाद घिमिरे, दिनेश महर्जन, सुजन कुमार श्रेष्ठ, सुशिल थापा, महेश्वरा उप्रेती दंगाल र गोपाल राज तुलाधरले प्रतिवादी रविन भट्टराई समेत चेकबाट रकम लिन संलग्न भएको थाहा भएको भनी लेखाई दिएको पाइन्छ । यसरी प्रतिवादीहरु अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको भए तापनि प्रतिवादीहरुले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान, जाहेरवालाको जाहेरी,

बुझिएका माथि उल्लेखित व्यक्तिहरूको कागज समेतका मिसिल संलग्न तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट प्रतिवादीहरू कसूरदार होइनन् भन्न सकिने अवस्था नरहेकाले पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाललाई अ.बं. ११८ नं. को देहाय १० मा वर्णित कुराहरूको आधारमा अ.बं.११८ नं. को देहाय ५ अनुसार प्रतिवादी रविन भट्टराईबाट रु.५,००,०००।- नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत र प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठबाट रु.१०,०००।- नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत मालपोत कार्यालयबाट रजिष्ट्रेशन प्रयोजनको लागि निर्धारित जग्गाको मूल्यांकनको आधारमा दिए कानून बमोजिम गरी लिई निज प्रतिवादीहरूलाई प्रस्तुत मुद्दाको पुर्पक्षको निमित्त तारेखमा राख्नु र माग भएको नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिन नसके नियमानुसारको सिधा पाउने गरी अ.बं.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पुर्जी दिई निज प्रतिवादीहरूलाई थुनामा राख्न सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा पठाई दिने गरी अ.बं.१२४ग नं. अनुसार यो आदेश पर्चा गरी दिएको छ । साथै अभियोग पत्रसाथ दशीको रूपमा प्रस्तुत भएको सामानहरू जिन्सी धरौटीमा आम्दानी बाँधी नियमानुसार गर्नु भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६६।९।२३ मा भएको आदेश ।

प्रतिवादी रविन भट्टराईसँग क्याम्पसको युनियनको चुनावको बेला झगडा भएको थियो, सोही झगडाको रिसझवीले मलाई निजको बयानमा मलाई पोल गरेको हो, म चेक साट्न कहीं कतै गएको छैन, जाहेरी दरखास्तको ब्यहोरा झुठ्ठा हो, दावी अनुसारको कसूरमा मेरो कुनै मिलेमतो तथा संलग्नता छैन । मलाई अभियोग दावी बमोजिमको कसूर नगरेको हुँदा दावी बमोजिम सजाय हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेको बयान ।

प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डे समेतलाई बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १५(२)(ख) बमोजिम बिगो भराई सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग दावी रहेको देखिन्छ । प्रतिवादी रविन भट्टराईले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष बयान गर्दा प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डे समेत चेकको रकम भुक्तानी लिन संलग्न रहेको भनी लेखाएको देखिन्छ । बुझिएका विजय कुमार विष्ट, रमेश कार्की, हरि बहादुर खड्का, टहल बहादुर खड्का र दिनेश महर्जनले महेन्द्र पाण्डे समेतको मिलेमतोमा चेकबाट रकम लिएको हो भनी कागज गरी दिएको पाइन्छ । यसरी प्रतिवादी अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको भए तापनि प्रतिवादी रविन भट्टराईले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान, बुझिएका माथि उल्लेखित व्यक्तिहरूको

कागज समेतका मिसिल संलग्न तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट प्रतिवादी कसूरदार होइनन् भन्न सकिने अवस्था नरहेकोले पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाललाई अ.बं. ११८ नं. को देहाय १० मा वर्णित कुराहरुको आधारमा अ.बं.११८ नं. को देहाय ५ अनुसार प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेबाट रु. ७०,०००।- नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिए कानून बमोजिम गरी लिई निज प्रतिवादीलाई प्रस्तुत मुद्दाको पुर्पक्षको निमित्त तारेखमा राख्नु र माग भएको नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिन नसके नियमानुसारको सिधा पाउने गरी अ.बं.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पुर्जी दिई निज प्रतिवादीहरुलाई थुनामा राख्न सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा पठाई दिने गरी अ.बं.१२४ग नं. अनुसार यो आदेश पर्चा गरी दिएको छ भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६६।१२।३० मा भएको आदेश ।

मैले क्याम्पसबाट चेक चोरी गरी चेक किर्ते गरी कुनै रकम भुक्तानी लिएको छैन । क्याम्पस प्रमुख र लेखापालले गरेको भ्रष्टाचार ढाकछोप गर्नको लागि म उपर झुठा मुद्दा लगाएको हुँदा अभियोग दावी झुठा हो । स्व.वि.यु.को निर्वाचनमा रविन भट्टराईसँग झगडा परेको थियो, सोही रिसझवीले मलाई पोल गरेको हुनुपर्छ । मैले कसैलाई चेक दिएको छैन, सोमा म संलग्न छैन भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी विकेश आचार्यले गरेको बयान ।

प्रतिवादी विकेश आचार्य समेतलाई बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १५(२)(ख) बमोजिम बिगो भराई सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग दावी रहेको देखिन्छ । प्रतिवादी विकेश आचार्यले अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको पाइन्छ । प्रतिवादी रविन भट्टराईले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष बयान गर्दा प्रतिवादी विकेश आचार्य समेत चेकको रकम भुक्तानी लिन संलग्न रहेको भनी लेखाएको देखिन्छ । जाहेरवालाले प्रतिवादी विकेश आचार्य समेतले चेक चोरी किर्ते दस्तखत गरी रकम झिकेकोले कारावही गरी पाउँ भनी जाहेरी दिएको र बुझिएका राजन श्रेष्ठ, भिम प्रसाद घिमिरे, सुशिला थापा, विजय कुमार विष्ट, रमेश कार्की हरि बहादुर खड्का, टहल बहादुर खड्का र दिनेश महर्जनले विकेश आचार्य समेतको मिलेमतोमा चेकबाट रकम लिएको हो भनी कागज गरी दिएको पाइन्छ । यसरी प्रतिवादी अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको भए तापनि प्रतिवादी रविन भट्टराईले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान, बुझिएका माथि उल्लेखित व्यक्तिहरुको कागज, जाहेरवालाको जाहेरी समेतका मिसिल संलग्न तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट प्रतिवादी

कसूरदार होइनन् भन्न सकिने अवस्था नरहेकाले पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी हाललाई अ.बं. ११८ नं. को देहाय १० मा वर्णित कुराहरुको आधारमा अ.बं.११८ नं. को देहाय ५ अनुसार प्रतिवादी विकेश आचार्यबाट रु.१,४०,०००।- नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिए कानून बमोजिम गरी लिई निज प्रतिवादीलाई प्रस्तुत मुद्दाको पुर्पक्षको निमित्त तारेखमा राख्नु र माग भएको नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिन नसके नियमानुसारको सिधा पाउने गरी अ.बं.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पुर्जी दिई निज प्रतिवादीहरुलाई थुनामा राख्न सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा पठाई दिने गरी अ.बं.१२४ ग नं. अनुसार यो आदेश पर्चा गरी दिएको छ भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६७।२।४ मा भएको आदेश ।

जाहेरीमा उल्लेख भए अनुसार मैले थापाथली क्याम्पसको चेकबाट कुनै भुक्तानी लिएको छैन । सो कार्यमा म संलग्न छैन । रिसइवीको कारणले जाहेरी दिएको हुनुपर्छ । नबिल बैंकमा प्रवेश गरी कुनै रकम भुक्तानी लिएको छैन । मैले कुनै बैंकिङ्ग कसूर नगरेकोले अभियोग दावी बमोजिमको सजाय मलाई हुनुपर्ने होइन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी युवराज दवाडीको बयान ।

प्रतिवादी युवराज दवाडी समेतलाई बैंकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १५(२)(ख) बमोजिम बिगो भराई सजाय गरी पाउँ भन्ने अभियोग दावी रहेको देखिन्छ । प्रतिवादी र विकेश आचार्यले अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको पाइन्छ । प्रतिवादी युवराज दवाडीले अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको पाइन्छ । जाहेरवालाले प्रतिवादी युवराज दवाडी समेतले चेक चोरी किर्ते दस्तखत गरी रकम झिकेकोले कारवाही गरी पाउँ भनी जाहेरी दिएको र बुझिएका राजन श्रेष्ठ, भिम प्रसाद घिमिरे, सुशिला थापा, विजय कुमार विष्ट, रमेश कार्की हरि बहादुर खड्का, टहल बहादुर खड्का र दिनेश महर्जनले विकेश आचार्य समेतको मिलेमतोमा चेकबाट रकम लिएको हो भनी कागज गरी दिएको पाइन्छ । यसरी प्रतिवादी अदालतमा बयान गर्दा कसूरमा इन्कार रहेको भए तापनि प्रतिवादी रविन भट्टराईले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान, बुझिएका माथि उल्लेखित व्यक्तिहरुको कागज, जाहेरवालाको जाहेरी समेतका मिसिल संलग्न तत्काल प्राप्त प्रमाणबाट प्रतिवादी कसूरदार होइनन् भन्न सकिने अवस्था नरहेकाले पछि बुझ्दै जाँदा ठहरे बमोजिम हुने गरी

हाललाई अ.बं. ११८ नं. को देहाय १० मा वर्णित कुराहरुको आधारमा अ.बं.११८ नं. को देहाय ५ अनुसार प्रतिवादी युवराज दवाडीबाट रु.७५,०००।- नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिए कानून बमोजिम गरी लिई निज प्रतिवादीलाई प्रस्तुत मुद्दाको पुर्पक्षको निमित्त तारेखमा राख्नु र माग भएको नगद धरौट वा सो बराबरको जेथा जमानत दिन नसके नियमानुसारको सिधा पाउने गरी अ.बं.१२१ नं. बमोजिम थुनुवा पुर्जी दिई निज प्रतिवादीहरुलाई थुनामा राख्न सम्बन्धित कारागार कार्यालयमा पठाई दिने गरी अ.बं.१२४ ग नं. अनुसार यो आदेश पर्चा गरी दिएको छ भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६७।२।२३ मा भएको आदेश ।

यसमा खण्ड ५९, संख्या १४, मिति २०६६।४।५ गतेको नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित कानून तथा न्याय मन्त्रालयको सूचना अनुसार बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ अन्तर्गतका मुद्दा सम्बन्धित वाणिज्य इजलासको क्षेत्राधिकार भित्र परेको देखिएको, वाणिज्य इजलासको प्रस्तुत मुद्दा हेर्ने क्षेत्राधिकार शुरू मुद्दा नै क्षेत्राधिकार भएको देखिएको र मिति २०६६।९।२२ मा दोब्बर भएको प्रस्तुत मुद्दा यस अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको नभै सम्बन्धित वाणिज्य इजलासको क्षेत्राधिकार भित्रको भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको बाँकी कारवाही, किनारा गर्नको लागि तारेखमा रहेको प्रतिवादीहरुलाई पुनरावेदन अदालत, पाटन वाणिज्य इजलासमा उपस्थित हुनको लागि तारेख तोकी प्रस्तुत मुद्दाको मिसिल पुनरावेदन अदालत, पाटन वाणिज्य इजलासमा पठाई दिनु । प्रस्तुत मुद्दा दायरीबाट लगत कट्टा गर्नु र प्रस्तुत आदेशको जनाउ जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाण्डौलाई दिई कानून अनुसार गर्नु भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट मिति २०६७।२।२४ मा भएको आदेश ।

विपक्षी वादीले बैकिङ्ग कसूर मुद्दामा सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ को आधारमा शुरू काठमाण्डौ जिल्ला अदालतमा अभियोग दायर गरेकोमा शुरू थुन्छेककै क्रममा पुनरावेदकमा कानून व्यवसायीले उक्त अदालतको क्षेत्राधिकार भित्र नपर्ने बहस जिकिर गर्दा गर्दै पनि शुरू अदालतमै मुद्दा दायर गरी कारवाही गरिएको छ । मिति २०६७।२।२४ मा पेशी तारेख तोकी अधिकार क्षेत्र विहिन अदालतमा मुद्दा दायर गरिएको स्वीकार गर्दै उक्त फैसला गरिएको छ । बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ अन्तर्गतको मुद्दा नेपाल राजपत्र खण्ड ५८ मिति २०६५।९।१४, खण्ड ५९ मिति २०६६।४।५, खण्ड ५९ मिति

२००।१२।९ समेतको राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाले सम्बन्धित वाणिज्य इजलासले हेर्न पर्नेमा विवाद छैन। अधिकार क्षेत्र विहिन मृत मुद्दालाई जीवन्तता दिने र वादीको गलत क्रियालाई सच्याउने उद्देश्यले यस वाणिज्य इजलासमा स्थानान्तरण गर्ने गरिएको फैसला उक्त नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचना, अ.बं.३५ नं. किर्तेको प्रतिकुल छ । आफूलाई हेर्ने अधिकारै नभएको मुद्दा स्थानान्तरण गर्ने अधिकार पनि हुँदैन । वाणिज्य इजलासले गलत धरातलमा आधारित मुद्दा ग्रहण गरी अगाडि बढाउन मिल्दैन । पुनरावेदक उपर परेको प्रस्तुत अभियोजनका आधारमा परेको मुद्दालाई क्षेत्राधिकारको अभावमा स्थानान्तरण गर्ने भनी मिति २०६७।२।२४ मा भएको अन्तिम आदेश फैसला बदर गरी गैरकानूनी र गैर क्षेत्राधिकारको अभियोग नै खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेको पुनरावेदन अदालत पाटनमा दायर भएको मिति २०६७।३।२९ को पुनरावेदनपत्र ।

अन्तिम आदेशमा उल्लेख भएको राजपत्रको सूचना बमोजिम प्रस्तुत मुद्दाको शुरु कारवाही गर्ने अधिकार क्षेत्र जिल्ला अदालतको होइन भन्ने कुरा हामी प्रतिवादीबाट प्रस्तुत भएको जिकिर बमोजिमको कुरा हो । तर मुद्दा खारेज हुनुपर्छ भन्ने हाम्रो भनाईलाई शुरु अदालतले उल्लेख गर्न नसकेको कारणबाट प्रस्तुत अन्तिम आदेश त्रुटिपूर्ण भएको पुष्टि भएको छ । न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ८ र मुलुकी ऐन, अ.बं.२९ नं. अदालतको अधिकार क्षेत्र तोक्ने कानून हुन् । उपरोक्त कुनै ऐन कानूनमा समान तहको अदालतमा बाहेक असमान तहको अदालतको अधिकार क्षेत्रको मुद्दा रहेछ भने मुद्दा सर्न सक्ने व्यवस्था छैन । शुरु काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको २०६७।२।२४ को अन्तिम आदेश बदर गरी प्रस्तुत मुद्दा खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको मिति २०६७।४।२६ का प्रतिवादी रविन भट्टराईको पुनरावेदन अदालत पाटनमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

मुलुकी ऐन, अ.बं.३५ नं. मा गरिएको कानूनी व्यवस्था अनुसार गैर अड्डाले कानून बमोजिम आफूले हेर्न हुने मुद्दा बाहेक उक्त मुद्दा हेर्न हुँदैन, हेरे छिनेको भए पनि बदर हुन्छ भन्ने व्यवस्था छ, त्यसगरी बैकिङ्ग कसूर ऐन, २०६४ को दफा १७(१) अनुसार यस ऐन अन्तर्गतको मुद्दा नेपाल सरकारले राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिदिएको अदालत समक्ष दायर गर्नुपर्नेछ भन्ने व्यवस्था भए अनुसार यो मुद्दा जिल्ला अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको होइन भन्ने काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको मिति २०६७।२।२४ मा गरेको आदेशमा पनि

स्वीकार गरेको छ । वाणिज्य इजलासको क्षेत्राधिकारको मुद्दा काठमाण्डौ जिल्ला अदालतमा दर्ता भएको प्रष्ट छ । सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित नजिरले क्षेत्राधिकार नभएको निकायमा दर्ता भएको मुद्दा क्षेत्राधिकार भएको निकायमा पठाउन मिल्दैन भन्ने नजिर प्रतिपादित भएको समेत कारणबाट काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको मिति २०६७।२।२४ को आदेश त्रुटिपूर्ण हुँदा उल्टाई वादीको अभियोग दावी खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी विकेश आचार्यको मिति २०६७।३।३० को पुनरावेदन अदालत पाटनमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

यसमा काठमाण्डौ जिल्ला अदालतको आदेशानुसार यस अदालतको वाणिज्य इजलासमा सरी आएको मुद्दाको सन्दर्भमा जिल्ला अदालतबाट मुद्दा सरी आउन मिल्ने नमिल्ने सम्बन्धी कानूनको व्याख्यात्मक प्रश्नमा दुवै पक्षलाई राखी छलफल गर्नुपर्ने देखिएबाट मुलुकी ऐन, अ.बं.२०२ नं. को प्रयोजनार्थ छलफलको लागि पुनरावेदन सरकारी वकिल कार्यालय, पाटनलाई सूचना दिई नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने ०६७-FJ- ००१० को मुद्दामा मिति २०६७।५।३० मा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको आदेश ।

यसै लगाउको ००१० नं. को मुद्दामा आज यसै इजलासबाट प्रत्यर्थी झिकाउने आदेश भएकोले प्रस्तुत मुद्दा समेत सो मुद्दासँग अन्तरप्रभावी हुँदा मुलुकी ऐन, अ.बं.२०२ नं. बमोजिम पुनरावेदन सरकारी वकिल कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने ०६७-FJ- ००५० र ००५३ को मुद्दामा मिति २०६७।५।३० मा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको आदेश ।

प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठ मिलनसार र मेहनती कर्मचारी हुनुहुन्छ, निजले अन्य प्रतिवादीहरूसँग मिलेमतो गरी क्याम्पसको चेक अन्य प्रतिवादीलाई दिएको जस्तो मलाई लाग्दैन भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठको साक्षी प्रकाश पुडासैनी र विश्वनाथ खनालले गरेको अलग-अलग बकपत्र ।

प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेले लेखामा रहेका चेकहरु मिलेमतो गरी रकम निकाली कसूरजन्य कार्य गरेका होइनन् । निज एक विद्यार्थी भएको र अध्ययनमा संलग्न हुनेले बैकिङ्ग कसूरको कार्य गर्न सक्दैनन् भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेको साक्षी सुरेश भण्डारीले गरेको बकपत्र ।

प्रतिवादी विकेश आचार्य समेत मिली बैंकिङ्ग कसूरजन्य कार्य गरेका होइनन्, निजले क्याम्पसको चेकबाट पैसा निकालेका होइनन्, निजले अभियोग दावीबाट सफाई पाउनुछ भन्ने समेत ब्यहोराको प्रतिवादी विकेश आचार्यको साक्षी राजिव श्रेष्ठले गरेको बकपत्र ।

जाहेरी दरखास्त लगायत अनुसन्धानको क्रममा भएको कागजको ब्यहोरा एवम् सहिछाप मेरै हो । नबिल बैंकको सि.सि.टि.भि. मा देखिए अनुसार रविन भट्टराई, युवराज दवाडी र विकेश आचार्यले बैंकबाट क्याम्पसको चेक सटही गरी रकम लिएको देखिएको हो । प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठको जिम्मा रहेका चेकहरु कसरी बाहिर गयो, त्यसको जिम्मा निजले नै लिनु पर्छ भन्ने समेत ब्यहोराको जाहेरवाला न्हुछेशोभा तुलाधरको बकपत्र ।

मिति २०६६।९।५ मा भएको कागजको ब्यहोरा सद्दे हो, सो ब्यहोरा र सहिछाप मेरै हो भन्ने समेत ब्यहोराको बुझिएका रामकृष्ण खड्काको बकपत्र ।

विवादित चेकहरु परीक्षणका लागि मिति २०६६।९।१२ मा केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशालामा पठाइएको भन्ने महानगरीय प्रहरी परिसर काठमाण्डौंको च.नं. ४१२२ प.सं.०६६।६७ मु.मि.नं.४०४ बाट देखिएकोले सो परीक्षण भै आएको भए अविलम्ब पठाई दिन र परीक्षण भै नआएको भए अविलम्ब पत्राचार गरी प्राप्त भएपछि यस अदालतमा पठाई दिनु भनी उक्त कार्यालयमा लेखी पठाउनु र जाहेरवाल न्हुछेशोभा तुलाधरको बकपत्रको सवाल जवाफको नं.९ मा उल्लेखित रजिष्टारको कार्यालयबाट छानविन भएको भनिएको छानविन रिपोर्ट उक्त कार्यालय वा थापाथली क्याम्पस जहाँ छ, पत्राचार गरी झिकाउनु भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको मिति २०६८।५।२० को आदेश ।

हाम्रो प्रयोगशालामा उपलब्ध भएका विभिन्न वैज्ञानिक उपकरणहरु Stereo Microscope, Docucenter आदि प्रयोग गरी राय दिइएको हो । परीक्षण गर्न प्रयोग गरिएका प्रविधिको विवरण परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ, उल्लेखित परीक्षण प्रतिवेदन म समेतले तयार गरी राय दिएको हो । वैज्ञानिक उपकरणको मद्दतले अक्षरमा पाइने गुण र विशेषताको आधारमा कमन अर्थरशीप भन्नाले एकै व्यक्तिले लेखेको भन्ने जनिन्छ । प्रतिवेदनमा माग भए अनुसार सम्पूर्ण नमूनाहरु परीक्षण गरी परीक्षण प्रतिवेदन तयार पारिएको हो भन्ने समेत ब्यहोराको विशेषज्ञहरु प्रकाश खत्री, उदयजंग बहादुर राणा र प्रकाश रेग्मीको अलग-अलग बकपत्र ।

प्रतिवादीहरू युवराज दवाडी, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे, रबिन भट्टराईले मिति २०६६।७।२५ र मिति २०६६।७।२९ को चेक नं. २३७८९६८ र चेक नं. २३७८९६९ बाट रु.१,८६,६००।- को बिगो अनधिकृत रुपमा लिई बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क)(ख) अनुसार कसूर गरेको हुँदा निजहरूलाई ऐजन ऐनको दफा १५(२)क अनुसार जाहेरवालाको उल्लिखित बिगो रु.१,८६,६००।- (एक लाख छ्यासी हजार छ सय रुपैयाँ) भरी पाउने गरी निजहरूलाई जनही ६ महिना कैद सजाय भई बिगो बमोजिम जरिवाना समेत हुने ठहर्छ । अरु बिगो तर्फ ठोसयुक्त खम्बीर प्रमाण नहुँदा अभियोग दावी पुग्न सक्दैन। प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठले बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको हुँदा निजलाई ऐजन ऐनको दफा १५(१) अनुसार तजविज रु.१०,०००।- (अक्षेरुपी दश हजार रुपैयाँ) जरिवाना हुने ठहर्छ भन्ने पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।१२।२६ को फैसला ।

मूलतः म उपर बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको भन्ने अभियोग दावी रहेको र सोही बमोजिम मलाई सजाय गरिएको छ । ऐजन दफा ४(२) मा कसैले पनि अनधिकृत रुपमा एउटा व्यक्ति वा संस्थाको चेक चेकबुक वा खाताको विवरण सम्बन्धित व्यक्तिले लिखित रुपमा अनुरोध गरेकोमा बाहेक अर्को कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई दिनु हुँदैन भन्ने व्यवस्था रहेको छ । मैले अन्य प्रतिवादीहरूलाई क्याम्पसको चेक वा चेकबुक उपलब्ध गराएको होइन । क्याम्पसबाट चेकहरू चोरी भएका हुन् । अभियोग पत्रमा नै चेक चोरी भएको कुरालाई स्वीकार गरेको अवस्था छ । अन्य व्यक्तिले चेकहरू चोरी गरेकोमा त्यसको सजायको भागी म हुनुपर्ने होइन । बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर स्थापित हुन जानी जानी वदिनयत चिताई चेक वा चेकबुक अन्य व्यक्तिलाई दिएको हुनु पर्दछ । मैले अन्य प्रतिवादीसँग मिलेमतो गरी रकम लिने खाने नियतले चेक दिएको भन्ने अभियोग दावी रहेको छैन । म लेखा शाखाको प्रमुख रहेको भन्ने आधारमा मात्र अन्य व्यक्तिहरूले चोरी गरी चेक लगेको विषयमा मलाई कसुरदार ठहर्न्याउन कदापी मिल्दैन । पुनरावेदन अदालत पाटन बाणिज्य इजलासको फैसला त्रुटिपूर्ण छ ।

प्रस्तुत मुद्दा मिति २०६६।८।७ को थापथली क्याम्पसका क्याम्पस प्रमुख न्हुछे शोभा तुलाधरको जाहेरीले शुरू भएको मैले चेक दिएको भन्ने छैन । विभिन्न मितिमा चेक चोरी भएको भन्ने ब्यहोरा उल्लेख छ । चेक चोरी भएको कुरा मैले नै क्याम्पस प्रमुखलाई मिति २०६६।४।३ मा जानकारी गराएको छु । यदि मैले अन्य प्रतिवादीहरुलाई चेक दिएको भए मैले क्याम्पस प्रमुखलाई जानकारी गराउने नै थिइन । चोरी भएका चेकहरुमा म दीपक श्रेष्ठको र क्याम्पस प्रमुखको सहि कीर्ते गरी रकम निकालेको तथ्य विशेषज्ञको राय र निजहरुको बकपत्रबाटै पुष्टी हुन्छ । यदि मैले चेक दिएको भए सो चेकमा मेरो सक्कली सहि हुने थियो । मैले अन्य प्रतिवादीहरूसँग मिलेमतो गरी कुनै रकम लिए खाएको छैन र लिए खाएको भन्ने अभियोग दावी रहेको पनि छैन । मैले अदालत र प्रहरीमा भएको वास्तविक तथ्य उल्लेख गरी कसुरमा पूर्णत इन्कार रहि बयान गरेको छु । मेरो बयानलाई समर्थन हुने गरी मेरा साक्षी प्रकाश पुडासैनी र विश्वनाथ खनालले बकपत्र गर्नु भएको छ । अन्य प्रतिवादीहरुले म दीपक बहादुर श्रेष्ठले चेक दिएको भन्न सकेको छैनन् । मेरा साक्षीको बकपत्र लगायतका कुनै पनि कुरालाई प्रमाणमा नलिई शंका र अनुमानको आधारमा कसुरदार ठहर गरिएको छ । फौजदारी मुद्दामा शंका रहित तवरबाट आफ्नो दावी प्रमाणित गर्ने भार प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ ले वादीमा रहन्छ । मैले चेक दिएको हो भन्ने कुरा कुनै पनि प्रमाणबाट पुष्टि नभएकोमा पनि मलाई बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको ठहर गरी सजाय गर्ने गरेको फैसलामा प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५ र दफा ५४ को त्रुटी छ ।

प्रस्तुत मुद्दा हदम्याद भित्र दायर भएको छैन । बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १७ मा यस ऐन अन्तर्गतको कसूरमा त्यस्तो कसुर भएको कुरा थाहा पाएको मितिले १ वर्ष भित्र जाहेरी दिन सकिने र जाहेरी परेको मितिले ६ महिना भित्र नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकी दिएको अदालत समक्ष मुद्दा दायर गरी सक्नु पर्नेछ भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । मिति २०६६।८।७ मा जाहेरी परेको हुँदा सो मितिले ६ महिना भित्र पुनरावेदन अदालत पाटनमा मुद्दा दर्ता भएको छैन । क्षेत्राधिकार विहिन अदालतमा अभियोगपत्र दर्ता भई कारवाही भएको र हदम्याद नाघी अभियोग पत्र दायर भएको हुँदा हदम्याद र क्षेत्राधिकारको आधारमा पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला त्रुटिपूर्ण छ ।

मुद्दाको औचित्यमा प्रवेश गरी हेर्दा पनि बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) बमोजिमको कसूर मैले गरेको भन्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाण नहुँदा नहुँदै पनि फौजदारी न्यायको सर्वमान्य सिद्धान्त विपरीत अनुमान र शंकाको आधारमा मलाई कसूरदार ठहर गर्ने गरी भएको फैसला अत्यन्त त्रुटिपूर्ण हुँदा सो फैसला उल्टी गरी झुठ्ठा अभियोग दावीबाट अलग फुर्सद दिलाई न्याय इन्साफ पाऊँ भन्ने बेहोराको प्रतिवादी दीपकबहादुर श्रेष्ठको यस अदालतमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

प्रतिवादीहरू रविन भट्टराई समेतले थापाथली क्याम्पसका विभिन्न बैंकका चेकहरू चोरी गरी अनाधिकृत रूपमा प्राप्त गरी गराई विभिन्न बैंकबाट जम्मा रु. १५,९४,६८९।— निकाली दिए खाएको भनी किटानी जाहेरी परेको र सो बेहोरा लेखा शाखाको पत्र, जाहेरवालीको कागज एवम् बकपत्र समेतबाट पुष्टि भएको छ। प्रतिवादीहरूले योजनाबद्ध रूपमा चेक प्राप्त गरी दस्तखत समेत कित्ते गरी विभिन्न बैंकबाट रकम झिकने क्रममा नबिल बैंक पुल्चोकको सि.सि. क्यामराले मात्र दुईवटा दृष्यहरू खिचेको अवस्थामा ज जति खिचिएको छ सो मात्रको कसूर कायम गरी अन्य चेकबाट झिकेको रकम सम्बन्धमा कसूर कायम नगरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा बदरभागी छ ।

प्रतिवादीहरूले नोभेम्बर ११, २००९ र नोभेम्बर १५ मा अनन्त घिमिरेको नामबाट दुईवटा चेक साटेको बाहेक त्यसपछि पनि विभिन्न मितिमा सोही बैंकबाट चेक साटिएको प्रतिवेदनबाट पुष्टि भएको, चेक बण्डलाबाट च्याती केही चेक झिकेको देखिएको अवस्था हुँदा एकै समूहले गरेको कसूरमा तस्वीर देखिएको बाहेकका चेक सटहीमा निजहरू असंलग्न छन् भनी एकलाख भन्दा कमका दरले पटक पटक रकम झिकी लिए खाएका प्रतिवादीहरूलाई ठोस प्रमाणको अभाव भनी दावी भन्दा कम विगो कायम गरी भएको उक्त फैसला सो हदसम्म त्रुटिपूर्ण छ । मौकामा पक्राउ परेका प्रतिवादी रविन भट्टराईले बयान गर्दा आफू अन्य प्रतिवादीहरूसँग मिली चेक साट्न गएको स्वीकार गरेका र सि.सि. क्यामेराले चेक नं. २३१२१७६ बाट सटही गरेको समेत रेकर्ड गरेकोलाई शुरू फैसलाले विना आधार अस्वीकार गरेको पाइन्छ । प्रतिवादीहरू मध्येका युवराज दवाडी अझैसम्म पढाई छोडी फरार रहेका, प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डे र विकेश आचार्य पछि मात्र अदालतमा हाजिर रहेका तथा निजहरूसँग अन्य चेकहरू रहे भएको भन्ने पक्राउ प्रतिवादी रविन भट्टराईको बयानबाट

देखिएको अवस्था छ । जाहेरवाली समेतले जाहेरी तथा बकपत्रबाट प्रतिवादीहरुको सामुहिक संलग्नता, आचरण व्यवहार एवम् भिडियोको आधारमा कसूरदार हुन् भन्ने किटान गरिएकोलाई स्वयं प्रतिवादीहरुले स्वीकार गरेको हुँदा एकै ठाउँका चेक मध्ये केही मात्र चोरी गरेका हुन् भनी अनुमानका आधारमा भएको फैसला त्रुटिपूर्ण छ । उल्लिखित आधार कारणहरुबाट प्रतिवादीहरुलाई शुरु अभियोग मागदावी बमोजिम विगो कायम गरी सजाय हुनुपर्ने स्पष्ट हुँदा हुँदै कम विगो कायम गरी सजाय हुने ठहराई भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा उक्त हदसम्म बदर गरी शुरु अभियोग मागदावी बमोजिम विगो कायम गरी सजाय पाउँ भन्ने समेत बेहोराको वादी नेपाल सरकारकोतर्फबाट यस अदालतमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

मिति २०६६।४।५ मा नै राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ अन्तर्गतका मुद्दाहरु पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने भनी मुद्दा हेर्ने अदालतको अधिकार क्षेत्र निश्चित र किटानी हुँदा हुँदै पनि मुद्दा दर्ता नहुने अदालतमा लग्गी मुद्दा दर्ता गरी लगत कायम गरी थुनछेकको प्रक्रिया समेत गरी सकेपछि जिल्ला अदालतले मिति २०६७।२।२४ मा मात्र काठमाडौं जिल्ला अदालतले लगत कट्टा गरी पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासमा पठाउने भनी गरेको निर्णय राम सुदिन सकुल विरुद्ध घनचन्द्र शाह समेत ने.का.प २०३० नि.नं. ७८१ को उत्प्रेषण मुद्दामा अ.बं. ३५ नं. ब्याख्या गर्दै गलत निकायमा दर्ता भएको मुद्दा कानूनले तोकेको निकायमा पठाउन नमिल्ने भनी प्रतिपादन सिद्धान्तको प्रतिकूल गरी काठमाडौं जिल्ला अदालतको गैरकानूनी आदेशको आधारमा पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासले लगत कायम गरी मुद्दाको तथ्य भित्र प्रवेश गरी गरेको फैसला उपरोक्त नजिर र सिद्धान्त समेत प्रतिकूल छ । अ.बं. २९ नं. ले फरक पर्न गएको हदसम्मको मुद्दा दर्ता गर्ने अदालतले सम्बन्धित इलाकाको अदालतमा पठाउने सम्मको ऐनले अधिकार प्रदान गरेको छ । तर प्रस्तुत मुद्दामा इलाका फरक पर्न गएको अवस्था पनि नभएको र अर्कोतर्फ मिति २०६६।४।५ को नेपाल राजपत्रले मुद्दा हेर्ने अधिकार क्षेत्र पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासको अधिकार क्षेत्र निर्धारित हुँदाहुँदै पनि विपक्षी वादीले नै अधिकार क्षेत्र विहिन अदालत काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गरी मुद्दाको कारवाही समेत चली सकेपछि पुनः जिल्ला अदालतको आदेशले सो अदालतको अधिकार क्षेत्रमा नपर्ने भनी अधिकार क्षेत्र परिवर्तन गराई सो आधारबाट पुनरावेदन अदालत

वाणिज्य इजलासको लगतमा दायर गरी गरेको मुद्दाको फैसला आफैंमा गैर कानूनी भई बदरभागी छ । यस सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालत पूर्ण इजलासबाट कयर थारु समेत विरुद्ध गणेशदास श्रेष्ठको मु.स. गर्ने मान बहादुर श्रेष्ठ भएको बाली भराई मोही निस्कासन गरी पाउँ भन्ने मुद्दामा कानून अनुसारको अधिकार प्राप्त निकायमा गई नालेस उजुर गर्नुपर्ने व्यक्तिले अनधिकृत निकायमा गई गरेको निर्णय स्वतः बदर भागी छ भनी प्रतिपादित नजिर सिद्धान्त समेतको विपरीत छ ।

जहाँसम्म म प्रतिवादी विकेश आचार्यले बैकिङ्ग कसूर तथा सजायका सम्बन्धमा बनेको ऐन, २०६४ को दफा ५ को (क) र (ख) को कसूर गरेको आरोपित गरी ऐजनको १५(२)क को कसूर ठहर गरेको छ, तर थापाथली क्याम्पसको तर्फबाट जाहेरवाला नहुँछे शोभा तुलाधरले मिति २०६६।८।८ मा दिएको जाहेरीमा २३ वटा चेकहरु हराएको जाहेरी पछि गएर ५५ वटा चेकहरु चोरी भएको खुलाएको र चोरी भएको चेकहरु मध्ये ३२ थान चेकहरुबाट म पुनरावेदक प्रतिवादी समेतको मिलेमतोमा आरोपित कसूर गरेको भन्ने अभियोग दावी र यस प्रकार सहअभियुक्त रविन भट्टराईले म पुनरावेदक समेत चेक साटन् गएको कुरालाई स्वीकार गरेको भन्ने आधारमा म पुनरावेदक प्रतिवादीलाई कसुरदार करार गरेको छ। जबकी म पुनरावेदक प्रतिवादीले अदालत समक्ष गरेको बयानमा रविन भट्टराईसँग क्याम्पसको स्व.वि.यु. को निर्वाचनमा झगडा परेको तथा म पुनरावेदकले चेक चोरी गरी कुनै पनि रकम ननिकालेको र अनुसन्धान अधिकारी समक्ष राजन श्रेष्ठ समेतले गरेको बयान बेहोरा झुठा हो भन्ने आरोप कसूरमा स्पष्ट रूपमा इन्कार रही बयान गरेको छु भने यसरी सहअभियुक्तले गरेको बयानको आधारमा म प्रतिवादीलाई कसुरदार ठहर गर्ने गरेको पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासको फैसला त्रुटिपूर्ण छ ।

बैंकको सि.सि.टि.भि. रेकर्ड देखिएकै भन्ने आधारमा मात्र म पुनरावेदकलाई रेकर्ड सनाखत नै नगराई कसुरदार ठहर गरी विगो तथा जरिवाना एवम् कैद समेतको सजाय गर्ने गरेको वाणिज्य इजलासको फैसला प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ५४ को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश समेतको प्रतिकूल छ । यस प्रकार म पुनरावेदकले कसूर गरेकोमा इन्कार रहेको, मैले कसूर गरेको भन्ने सम्बन्धमा कुनै ठोस तथ्ययुक्त वस्तुगत प्रमाण बरामद र संकलन गर्न नसकेको, केवल जाहेरी दरखास्त, सि.सि.टि.भि. को रेकर्डको आधारमा बैकिङ्ग कसूर तथा

सजया ऐन, २०६४ को दफा ५(क) र (ख) को कसूरदार ठहर गर्ने गरेको फैसला प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा २५, दफा ५४ को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश एवम् अ.बं. २०२ नं. बमोजिम विपक्षीहरूलाई झिकाई मिति २०६८।१२।२६ को पुनरावेदन अदालत वाणिज्य इजलासको फैसला बदर गरी पाउ भन्नेसमेत बेहोराको प्रतिवादी विकेश आचार्यको यस अदालतमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

पुनरावेदन अदालत पाटन समेतले अनधिकृत कानून विपरीत तल्लो अदालतबाट शुरू कारवाही गर्न पठाएको मुद्दा ग्रहण गरी मुलुकी ऐन अ.बं. २९(८) बमोजिम आफ्नो अधिकार क्षेत्रमा सरी आएको भनी कानूनको गलत व्याख्या गरी अ.बं. २९(८) को मर्म र भावना विपरीत गरेको फैसला क्षेत्राधिकार विहिन हुनुको साथै कुनै पक्षले विरोध नगरेपनि क्षेत्राधिकारको प्रश्नमा अदालतले जानकारी लिनुपर्ने भन्ने २०५३ सालको दे.पु.नं. २८६१ तथा पुनरावेदन परेको फिरादलाई सुरुवा गरी जिल्ला अदालतमा पठाउने व्यवस्था नभएको भन्ने ने.का.प. २०५५ को पृष्ठ ५४९ र गलत निकायमा दर्ता भएको फिराद कानूनले तोकेको निकायमा पठाउन नमिल्ने भन्ने ने.का.प. २०३० को नि.नं. ७८१ मा स्थापित सिद्धान्त समेतका विपरीत भई त्रुटिपूर्ण छ । अभियोजन पक्षले सि.सि.टि.भि. मा रेकर्ड छ भनिदिएका आधारमा मुद्दा फैसला गरिएको र साटिएका भनेका चेकको कस्को हस्ताक्षरबाट सहि भई साटिए, चेक कसले साट्यो, चेक साट्दाको प्रक्रिया के हो, चेकमा सहि गर्नुपर्ने क्याम्पस प्रमुख र लेखापाल समेतको सहि के कुन बेहोराले कसले गन्यो यदि जाहेरवालाबाटै चेकमा हस्ताक्षर भएको अवस्था हो भने जाहेरवाला र लेखापाल बीच मिलेमतो थियो थिएन। चेक हराएको र साटिएको भनेको समय भित्र क्याम्पसले अन्य कुनै चेक मार्फत भुक्तानी लियो लिएन भुक्तानी लियो भने हराएका भनेका चेकको सम्बन्धमा किन मौन रह्यो भन्ने सम्बन्धमा एकिन नगरी बैंकमा पेश भएको चेक झिकाई हस्ताक्षर नमुना समेत नजाँची नबुझी अनुमानको भरमा गरिएको फैसला प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३ तथा ५४ को प्रतिबन्धात्मक बाक्यांश समेतका विपरीत भई त्रुटिपूर्ण छ । उल्लेखित तथ्य तथा कानून समेतका आधारमा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट मेरो विरुद्धको अभियोग खारेज गरी सफाई दिनु पर्नेमा नदिई गरेको फैसला मुलुकी ऐन अ.बं. १८४(क), १८५, प्रमाण ऐनको दफा ३,२५,५४ बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १७(१) अ.बं. २९ का कानून र सम्मानीत सर्वोच्च

अदालतबाट स्थापित सिद्धान्त विपरीत भएकोले बदर गरी सफाई दिलाई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी युवराज दवाडीको यस अदालतमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

काठमाडौं जिल्ला अदालतको मिति २०६७।२।२४ को आदेश फैसला सरहको अन्तिम आदेश हो वा होइन- यो मुद्दा वादी नेपाल सरकारले सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ बमोजिमको अभियोगपत्र शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालतमा मिति २०६६।९।२२ दायर गरी कारवाही शुरु गरेको र पुनरावेदकका कानून व्यवसायीले थुनछेकको क्रममा अधिकार क्षेत्रको प्रश्न उठाउँदा पनि धरौटी मागी कारवाही अगाडि बढाएको मिसिल संलग्न कारवाहीले प्रष्ट छ । कारवाहीको क्रममा पेशी तारेख तोकिएको र यस अदालतको क्षेत्राधिकार नपर्ने भनी लगत कट्टा गरी पुनरावेदन अदालतमा पठाउने भनी मिति २०६७।२।२४ मा अन्तिम आदेश गरिएको छ । यसरी लगत कट्टा गरी फैसला सरह अन्तिम आदेश गरिएको र न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ८ ले समेत मातहतका अड्डा अदालतको फैसला वा अन्तिम आदेश उपर पुनरावेदन सुन्ने व्यवस्था गरिएकोले पुनरावेदकले सो आदेश उपर पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन गरेकोमा पुनरावेदनलाई मान्यता नदिई शुरु क्षेत्राधिकार अंगाली गरिएको पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०६८।१२।२६ को फैसला कायम रहन सक्दैन ।

जिल्ला अदालतले मुद्दा स्थानान्तरण गर्न सक्छ सक्दैन, जिल्लाले स्थानान्तरण गरेको आधारमा पुनरावेदन अदालतले शुरु कारवाही सरह हेर्न पाउने हो होइन- जिल्ला अदालतले आफ्नो क्षेत्राधिकार अन्तर्गतको मुद्दा हेर्न छिन्न किनारा लाउन सक्छ । आफ्नो क्षेत्राधिकार नभएको विषयको मुद्दा हेर्न छिन्न किनारा लाउन वा अन्यत्र पठाउन वा स्थानान्तरण गर्न सक्दैन । पुनरावेदन अदालतबाट भएको फैसलाले जिल्ला अदालतले स्थानान्तरण गरेको विषयलाई मान्यता दिई जिल्ला अदालतलाई स्थानान्तरणको अधिकार दिएको छ । जुन अ.बं. २९(८) को सरासर उल्लंघन हो । प्रथमतः जिल्ला अदालतले आफ्नो क्षेत्र भन्दा बाहिरको विषय आएमा क्षेत्राधिकार बाहिरको उद्घोष गरी दावी खारेज गर्नु पर्दछ । उल्लेख भएको कानून अ.बं. २९(८) बमोजिम पनि आफू सरहको जिल्ला वा समान अदालतमा पठाउने सम्म हो । आफ्नो उपल्लो अदालत जसले आफुले गरेको फैसला पुनरावेदन सुन्छ त्यहाँ पठाउन कदापि सक्दैन । किनभने जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालतलाई सिमित तोकिएको

अधिकार हुन्छ । नजिर प्रतिपादन गर्ने अख्तियारी रहेको सर्वोच्च अदालतलाई जस्तो असिमित न्याय सम्पादन गर्ने अधिकार रहँदैन । यस अवस्थामा जिल्ला अदालतलाई स्थानान्तरण गर्ने अधिकारै नभएकोमा स्थानान्तरण गरेको र सो कानून विपरीतको स्थानान्तरणलाई अधिकारको जामा लगाई आफूले शुरू कारवाही अगाडि बढाई फैसला गरेको पुनरावेदन अदालतको फैसला ने.का.प. ०६९, अंक १० पृष्ठ १४८३, नि.नं. ८८९७ समेतको प्रष्ट प्रतिकूल हुँदा क्षेत्राधिकार विहिन अभियोग खारेज गर्नुपर्नेमा तथ्यमा प्रवेश गरेको हरहालतमा बदरभागी छ ।

वादीको शुरू अभियोग क्षेत्राधिकार विहिन हो होइन- वादीको शुरू अभियोग क्षेत्राधिकार विहिन रहेको छ । वादीले मिति २०६६।९।२६ मा अभियोग पत्र दर्ता गरेको देखिन्छ । जवकी सो मिति २०६६।४।५ खण्ड ५९ को राजपत्रले बैकिङ्ग कसुर सम्बन्धी मुद्दा पुनरावेदन अदालतले हेर्ने गरी तोकी सकेको छ । प्रचलित कानून सामान्य नागरिकले समेत जारी भएको दिनमा नै जान्न पर्दछ । कानूनको अज्ञानता क्षम्य हुँदैन भन्ने सिद्धान्त सबै नागरिकले पालना गरी आएका छन् । तर विपक्षी वादीले जानेर वा नजानेर जिल्ला अदालतमा मुद्दा दायर गर्ने, सो अदालतले दर्ता गर्ने कारवाही अगाडि बढाई धरौटी माग्ने, पेशी तोक्ने आदेश गर्ने जस्ता कारवाही गरेको छ । यो कार्य अधिकार क्षेत्रको हाकाहाकी उल्लंघन हो । यस विवादमा काठमाडौं जिल्ला अदालतले अनुसन्धान गर्ने अधिकार दिन वा म्याद थप गर्न वा धरौटी माग्ने जस्ता काम गर्न नै सक्दैन किनकी सो अधिकार भनेको पुनरावेदनको अधिकार हो । विधायिकाले यस प्रकारको बैकिङ्ग कसुरको मुद्दालाई विशेष प्रकृतिको मुद्दा ठहर गरी विशेष योग्यता भएको इजलासले मात्र हेर्ने, अनुसन्धान गर्ने अनुमती दिन, धरौटी माग्न सक्ने अख्तियारी दिएकोमा सो विपरीत शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतले अनुसन्धानको अनुमति दिएको गैर कानूनी र असंवैधानिक विषयलाई मान्यता दिई भएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला क्षेत्राधिकार विहिन कारवाहीको श्रृंखला भएकोले ने.का.प. ०४९, पृ २४३, ने.का.प. ०४२ पृ. ३०५, ने.का.प. २०३० पृ. ३०२ बदरभागी छ ।

क्षेत्राधिकार, हदम्याद, हकदैया जस्ता कानूनी विषय स्थानान्तरण हुन सक्छ सक्दैन- यस विवादमा पुनरावेदन अदालतको क्षेत्राधिकारको विषयको मुद्दा शुरू काठमाडौं जिल्ला अदालतमा दायर भएको जस्तो गम्भिर कानूनी प्रश्नमा पुनरावेदन अदालतको ध्यान जान सकेको छैन । वस्तुतः क्षेत्राधिकार विषय हस्तान्तरण हुन नै सक्दैन । यदी क्षेत्राधिकार

हस्तान्तरण हुन्छ भनेर मान्ने हो भने हदम्याद र हकदैया यस्ता विषय परिवर्तन किन गर्न नपाउने भन्ने स्वभाविक प्रश्न उठ्न जाने भएकोले अदालत आफै वादी सरह आफूलाई उभ्याउन मिल्दैन ।

शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालतको कारवाही कानूनी गैरकानूनी के हो- लेखिए बमोजिम शुरु काठमाडौं जिल्ला अदालतले आफूलाई नभएको अधिकार प्रयोग गरी अनुसन्धान गर्न प्रहरीलाई अनुमति दिने, म्याद थप्ने, धरौटी लिने, तारेखमा राख्ने, पेशी तोक्ने, मुद्दा नै स्थानान्तरण गर्ने अधिकार नै छैन भने लेखिए बमोजिमको आफूले गर्नुपर्न कानूनी दायित्व पुरा नगरी गैर कानूनी रूपमा सोझै मुद्दामा प्रवेश गरी शुरु सरह फैसला गर्ने काम पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको हुँदा यी दुवै तहको कामकारवाही गैरकानूनी र शुन्यसरह रहेका छन् ।

पुनरावेदकको प्रस्तुत विवादमा संलग्नता देखिन्छ देखिँदैन- म उपरको अभियोग दावी झुठ्ठा हो । मैले जाहेरवालाको चेकको रकम निकाली लिएको खाएको छैन । म चेक साट्न बैंकमा गएको पनि होइन । गएको भन्ने सि.सि.टि.भि. को रेकर्डले देखिएको पनि छैन । यस विवादमा वादी दावा पुष्टि भएको समेत छैन । फौजदारी मुद्दामा वादी दावी पुष्टि गर्ने भार वादीको हुने कुरामा विवाद छैन । यो सर्वमान्य सिद्धान्त पनि हो । यस मुद्दामा वादी नेपाल सरकारले दावी पुष्टि गर्नु पर्दछ । त्यो पनि शंका रहित तवरले नै । भएको फैसला र मिसिलमा वादी दावी पुष्टि भएको हो, के कुन प्रमाणको आधारमा शंका रहित तवरले वादी दावी पुष्टी भएको हो वादीले खुलाउनु पर्दछ । भएको फैसलाले त्यस्तो प्रमाणको उल्लेख गर्न समेत नसकेको हुँदा विना प्रमाण विना आधार पुनरावेदकलाई सजाय गर्ने गरी भएको फैसला प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ३, २५, ५४ र अ.बं. १८४क, १८५ नं. समेत विपरीत भै हरहालतमा बदरभागी छ । वास्तवमा मेरो यस विवादमा संलग्नता नै देखिएको छैन ।

सहअभियुक्तको पोलको आधारमा गढाउ गर्न मिल्छ मिल्दैन- भएको फैसलामा सहप्रतिवादी रविन भण्डारीले अधिकार प्राप्त अधिकारी र अदालत समक्ष भएको बयानमा म समेतलाई पोल गरी आफूले अपराध स्वीकार गरेको प्रसंग समेत उल्लिखित देखिन्छ । सो सत्य होइन । सहप्रतिवादीले गरे गरेनन् सो निजले जान्ने विषय हो । म र सहप्रतिवादी एउटै कलेजका विद्यार्थी भएको र विद्यार्थी युनियनको राजनैतिक विवादको कारण मेरो नाउँ

उल्लेखित गरेको हो भनी पुनरावेदकले उल्लेख गरेको छु । त्यसमाथि सहप्रतिवादीको बयानलाई अन्य स्वतन्त्र प्रमाणले पुष्टि गरेको अवस्थामा मात्र प्रमाणमा लिन मिल्ने हो । अन्यथा प्रमाणमा लिन मिल्दैन । यस विवादमा अन्य स्वतन्त्र कुनै पनि प्रमाणले वादी दावी वा सहप्रतिवादीको अनुसन्धानको बयानलाई समर्थन गर्न नसकेको अवस्थामा आत्मगत रूपमा भएको फैसला प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा ९ तथा हिरापासी विरुद्ध नेपाल सरकार भएको मुद्दामा प्रतिपादित सिद्धान्त विपरीत भै हरहालतमा बदरभागी छ ।

अपराध हुन आपराधिक मनसाय, आपराधिक कार्य देखिन पर्छ पढैन- अपराध हुन आपराधिक मनसाय कार्य र कारण सहितको सम्लग्नता समेत हुन अनिवार्य छ । यस विवादमा मलाई सि.सि.टि.भि. मा देखाएको नै छैन । सि.सि.टि.भि. मा नदेखिएको विषयलाई ठहर खण्डमा देखिएको भन्ने अर्थ लाग्ने गरी ठहर बुँदा लेखिनु तथ्यको गम्भिर त्रुटी हो । मैले उल्लेख गरेको तथ्यलाई मेरो साक्षीले अदालतमा आई बकपत्र गरी दिएका छन् । अपराध हुन कसुर गरेकै हुनै पर्दछ विना कसुर अपराध हुन पनि नसक्ने भएकोले आपराधिक कार्य आपराधिक मनसाय र जरियाको सामान्य कारण समेत नखुलाई परेको अभियोग र भएको फैसला अनिवार्यत बदरभागी छ ।

प्रस्तुत विवादको कारवाही र अभियोग हदम्याद भित्रको छ, छैन- जाहेरवालाले पहिलो जाहेरीमा २०६६।७।१९ र ७।२८ गते चेक चोरी गरी २०६६।७।२० र ७।२९ गते रकम लगेको र मिति २०६६।४।३ तिर चेक हराएको लेखापालले बताएको भने पनि वास्तविक रूपमा चेकहरु हराएको हो वा अनियमितता र भ्रष्टाचार भएको हो, सो विषयमा अनुसन्धानले नखुलाई बागेनिङ्गको स्थान बाँकी राखेको ५ । सो कुरा क्याम्पसका कर्मचारी दीपक बहादुर श्रेष्ठको अदालतको बयान हेर्दा २०६५ माघ तिर चेक हराएको उल्लेखन भएबाट यो चेक विद्यार्थीहरुले चोरी गरेको भन्ने कथित अभियोग मिथ्या सावित भै क्याम्पसमा व्यापक अनियमितता भएको देखिन्छ । वास्तवमा वर्षौं अघि देखि अनियमितता भएको रकमलाई वैधानिकताको च्यादर हाल्न चोरी भएको भन्ने उजुरी गरी चोख्याउने खेलको पाटो भएको तथ्य र बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा १७ को हदम्याद विहिन कारवाही र अभियोजनलाई मान्यता दिई भएको फैसला कायम रहन सक्दैन ।

कथित चेकहरु चोरी भएको हो वा क्याम्पस प्रमुख सहितको कर्मचारीको संलग्नतामा अनियमितता भएको हो- यस विवादमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयले समेत आयोग बनाई अनुसन्धान गरेको र अख्तियारमा कारवाहीको लागि लेखेको भन्ने तथ्यले वास्तवमा यो विवादमा क्याम्पस प्रमुख देखि लेखा शाखाका कर्मचारीको अनियमितताको ठूलो हिस्सा संलग्न देखिएकोमा सो तथ्य विपरीत पुनरावेदकलाई अभियोजन गरेको र अदालतले पनि अभियोजन बमोजिम सजाय गरेको छ । चेक जस्तो विषय कहिले हराएको थियो भन्ने थाहा नहुने प्रश्नै भएन । पुनरावेदकको चेकमा दस्तखत छैन? बैंकमा पैसा झिक्न गएको होइन । पैसा लिएको भन्ने सहअभियुक्तको पोल बाहेक अन्यत्रबाट खुलेको छैन । वास्तवमा यस विवादमा विपक्षी क्याम्पसमा भएको दशकौं बर्षको आर्थिक अनियमिततालाई ढाकछोप गर्न पुनरावेदक माथि यो अभियोग लगाइएको मात्र हो । कसुर गरेको होइन छैन ।

सो चेकहरुको सहि परिक्षण भएको छ, छैन ? क्याम्पस प्रमुखको सहि र कथित किर्ते भनेका सही मिल्छ मिल्दैन- यस विवादमा पुनरावेदकसमेतले चोरी गरी किर्ते सहि गरेको चेक काटी रकम लिएको भनेकोमा पुनरावेदकले किर्ते गरेको हो होइन भनी मेरो सहि परिक्षण नै गरिएको छैन । सहि किर्ते गरी चेक सटही भएको भनेकोमा सो साटिएको चेकमा भएका सहिछापहरु कसका हुन? प्रतिवादीका वा स्वयं क्याम्पस प्रमुखका वा अरु कर्मचारीका वा कसको हो यकिन नै नगरी सजाय गर्नु कानूनी प्रक्रियाको उल्लंघन हो । कथित चोरी भएको भनिएका चेकमा पुनरावेदकले दस्तखत किर्ते गरेको हो भन्ने नदेखिएसम्म पुनरावेदकलाई गढाउ गर्न कदापि मिल्दैन ।

मुल माग दावी- माथि लेखिएका विभिन्न आधार कारणले गर्दा गैर कानूनी अनाधिकार जिल्ला अदालतले दिएको अनुसन्धान गर्ने अनुमती, म्याद थप आदेश, जिल्ला अदालत समक्ष प्रेसित अभियोग, क्षेत्राधिकार विहिन अदालतले गरेको धरौटी आदेश, पेशी तारेख तोक्ने आदेश एवम् शुरु अदालतले लगतकट्टा आदेश फैसलालाई मान्यता दिई जबरजस्ती रूपमा लागू नसक्ने आधार लगाई गैर कानूनी कामकारवाहीलाई अनदेखा गरी मान्यता दिई ६ महिना कैद र विगो भराउने एवम् विगो बमोजिम जरिवाना हुने गरी गरिएको पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला बेरितपूर्ण हुँदा बदर गरी पुनरावेदकले गरेको शुरु बयान एवम् पुनरावेदन पत्रको आधारमा समेत सफाई पाउने ठहर गरी झुठ्ठा दावीबाट उन्मुक्ति दिलाई अलग फुर्सद र पूर्ण

इन्साफ गरी पाउँ भन्ने समेत बेहोराको प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेको यस अदालतमा दायर भएको पुनरावेदनपत्र ।

अदालतको ठहर

नियम बमोजिम साप्ताहिक तथा दैनिक मुद्दा पेशी सूचीमा चढी पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विद्वान् सहन्यायाधिवक्ता श्री गोपाल प्रसाद रिजालले क्याम्पसबाट ५५ थान चेकहरू चोरी भएको र ३२ थान चेकहरूबाट क्याम्पस प्रमुख र लेखा प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी जम्मा रु.१५,९४,६८०।- भुक्तानी लिई गएको र प्रतिवादी मध्येका रबिन भट्टराईले प्रतिवादी मध्येका विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीले नबिल बैंकमा चेक साट्न आएको र चेक साटी रकम लिएको हुँ भनी कसूरमा सावित रहेका छन् । नबिल बैंकको सि.सि.टि.भि.बाट रेकर्ड भएको समेत छ । बरामद चेकहरू मध्येको केही चेकबाट भुक्तानी लिएका हुँदा लिएको रकम केही रकम प्रतिवादी मध्येका रबिन भट्टराईले रु.६०,०००।- रकम माछापुच्छ्रे बैंकमा जम्मा गरी राखेका र अन्य चेकबाट प्रतिवादीले जम्मा रु.१५,९४,६८०।- लिएको अवस्था छ । प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठ लेखापाल रहेका, निजकै लापरवाही तथा मिलेमतोमा क्याम्पसको चेक चोरी भएको भन्ने देखिँदा प्रतिवादीहरूले आरोपित कसूर गरेको अवस्था हुँदा प्रतिवादी मध्येका रबिन भट्टराई, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीलाई पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको फैसला बदर गरी अभियोग दावी बमोजिम बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क) (ख) को कसूर कायम गरी ऐनको दफा १५(२) (ख) बमोजिम जाहेरवाला थापाथली क्याम्पसलाई बिगो भराई पाउँ र प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठले ऐ.ऐनको दफा ४(२) बमोजिम आफ्नो जिम्माको चेक अनधिकृत व्यक्तिलाई दिएको लापरवाही र मिलेमतो गरेकोले सो दफा अनुरूप कसूर कायम गरी ऐनको दफा १५(१) बमोजिम सजाय गरी पाउँ भनी बहस प्रस्तुत गर्नु भयो ।

पुनरावेदक प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डेका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान् अधिवक्ता श्री धर्मराज भुषाल, पुनरावेदक प्रतिवादी महेन्द्र पाण्डे, विकेश आचार्यका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान् अधिवक्ताहरू श्री नवराज तिमिल्सिना, श्री भरत प्रसाद खरेल, श्री विश्व प्रकाश सिग्देल, प्रतिवादी

युवराज दवाडीका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान् अधिवक्ता श्री नन्द प्रसाद अधिकारीले प्रस्तुत मुद्दा वस्तुनिष्ठ रूपमा प्रतिवादीहरूले आरोपित कसूर गरेको पुष्टि भएको छैन । क्याम्पस प्रमुख र लेखापालको गल्तीको सजाय यी प्रतिवादीहरूले पाउन सक्ने अवस्था छैन । सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड विश्वसनीय रहेको छैन । पुनरावेदन अदालतको फैसला बदर गरी प्रतिवादीहरूलाई आरोपित कसूरबाट सफाई होस् भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

पुनरावेदक प्रतिवादी रविन भट्टराईको तर्फबाट रहनु भएका विद्वान् अधिवक्ता श्री कमलमणी निरौलाले दुई वर्ष अगाडि देखिको बिगो कायम गरी अभियोग दावी आएकोले आरोपित कसूरबाट उन्मुक्ति हुनपर्छ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो ।

प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठका तर्फबाट रहनु भएका विद्वान् अधिवक्ता श्री ज्ञानेन्द्र प्रसाद पोखरेलले हदम्याद नाघी अभियोग पत्र दायर भएको हुँदा पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला त्रुटिपूर्ण छ । प्रस्तुत मुद्दामा बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) बमोजिमको कसूर गरेको भन्ने वस्तुनिष्ठ प्रमाण नहुँदा नहुँदै पनि फौजदारी न्यायको सर्वमान्य सिद्धान्त विपरीत अनुमान र शंकाको आधारमा कसूरदार ठहर गर्ने गरी भएको फैसला त्रुटिपूर्ण हुँदा सो फैसला बदर गरी प्रतिवादीलाई आरोपित कसूरबाट सफाई पाउनु पर्छ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनीयो ।

प्रस्तुत मुद्दामा मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरू अध्ययन एवम् दुवै पक्षका विद्वान् कानून व्यवसायीहरूको बहस समेत सुनी विचार गर्दा पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला मिलेको छ छैन निर्णय दिनु पर्ने देखियो ।

अब निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा प्रतिवादीहरू रविन भट्टराई, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीको उक्त कार्य बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क) को कसूर हुँदा निजहरूलाई ऐन ऐनको दफा १५(२) बमोजिम बिगो भराई सजाय हुन, आफ्नो जिम्माको चेकहरू अनधिकृत व्यक्तिहरूले प्राप्त गर्ने र सो परिपत्र मिलाई दिने क्याम्पसको लेखा शाखाका कर्मचारीहरू दीपक बहादुर श्रेष्ठ समेतका कर्मचारीहरूको उक्त कार्य सोही ऐनको दफा ४(२) मा उल्लिखित कसूर हुँदा निजहरूलाई ऐन ऐनको दफा १५(१) बमोजिमको सजाय समेत हुन भन्ने अभियोग दावी रहेको देखिन्छ । यसमा प्रतिवादीहरू युवराज दवाडी, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे, रविन भट्टराईले बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन,

२०६४ को दफा ५(क)(ख) अनुसार कसूर गरेको हुँदा निजहरुलाई ऐन ऐनको दफा १५(२)क अनुसार जाहेरवालाको बिगो रु.१,८६,६००।-भरी पाउने गरी निजहरुलाई जनही ६ महिना कैद सजाय भई बिगो बमोजिम जरिवाना समेत हुने र अरु बिगो तर्फ ठोसयुक्त खम्बीर प्रमाण नहुँदा अभियोग दावी पुग्न सक्दैन। प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठले बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको हुँदा निजलाई ऐन ऐनको दफा १५(१) अनुसार तजविज रु.१०,०००।- जरिवाना हुने ठहरी पुनरावेदन अदालतबाट फैसला भएकोमा वादी प्रतिवादी दुवै पक्षको यस अदालतमा पुनरावेदन दायर भएको देखिन्छ।

यसमा प्रतिवादी मध्येका रबिन भट्टराई, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीलाई पुनरावेदन अदालत पाटनबाट भएको फैसला बदर गरी अभियोग दावी बमोजिम बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क) (ख) को कसूर कायम गरी ऐनऐनको दफा १५(२) (ख) बमोजिम जाहेरवाला थापाथली क्याम्पसलाई बिगो भराई पाउँ र प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठले ऐन ऐनको दफा ४(२) बमोजिम आफ्नो जिम्माको चेक अनधिकृत व्यक्तिलाई दिएको लापरवाही र मिलेमतो गरेकोले सो दफा अनुरूप कसूर कायम गरी ऐनको दफा १५(१) बमोजिम सजाय गरी पाउँ भन्ने पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकिर र अन्यको पुनरावेदक प्रतिवादीहरुले क्याम्पस प्रमुख र लेखापालको गल्तीको सजाय हामीहरुले भोग्नु पर्ने होइन । सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड विश्वसनीय नभएकोले पुनरावेदन अदालतको फैसला बदर गरी हामीहरुले आरोपित कसूरबाट सफाई पाउँ भन्ने जिकिर रहेको छ । सो सम्बन्धमा विचार गर्दा, यसमा थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक, पुल्चोक शाखामा रहेको ०८१००१५०१६००१ नम्बरको खाताबाट क्याम्पस प्रमुख र लेखापालको दस्तखत चेकमा कित्ते गरी रकम निकालेको ब्यहोरा खुलेको र उक्त नम्बरको चेकहरुबाट भुक्तानी लिने गरेको अवस्थाको सि.सि.टि.भि.को रेकर्डबाट प्रतिवादीहरु विकेश आचार्य र रबिन भट्टराईको संलग्नता देखिएको हुँदा निजहरुलाई कानून बमोजिम कारवाही गरी उक्त रकम क्याम्पसलाई दिलाई भराई पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको जाहेरी दरखास्त एवम् थापाथली क्याम्पसमा अध्ययनरत प्रस्तुत कसूरमा संलग्न महेन्द्र पाण्डेलाई आवश्यक कारवाही

गरी पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको थापाथली क्याम्पसको पत्रको आधारमा प्रस्तुत मुद्दाको कारवाही अगाडि बढेको पाइन्छ।

चोरी भएका चेकहरु मध्येबाट दुई पटकमा जम्मा रकम रु.१,८६,६००।- थापाथली क्याम्पसको नाममा नबिल बैंक पुल्चोक शाखाबाट प्रतिवादी रबिन भट्टराई समेतका व्यक्तिहरुले चेकहरुमा क्याम्पस प्रमुख र लेखा प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी भुक्तानी लिएको सि.सि.टि.भि. रेकर्डबाट जानकारी लिएका थियौं । निज प्रतिवादीहरुले के कसरी उक्त चेकहरु प्राप्त गरे भन्ने सम्बन्धमा थाहा भएन भनी सुजन कुमारी श्रेष्ठ लगायतका थापाथली क्याम्पस लेखा शाखाको कर्मचारीहरुले गरी दिएको घटना विवरण कागजबाट देखिएको र थापाथली क्याम्पसको लेखा शाखाबाट को-कसको मिलेमतोमा चेकहरु च्याती चोरी भएको थियो, को-कसले लेखा प्रमुख र क्याम्पस प्रमुखको दस्तखत कित्ते गरी रकम भुक्तानी लिएका थिए, तत्काल थाहा नभए तापनि पछि बुझ्दै जाँदा रबिन भट्टराई समेतको मिलेमतोमा उक्त कसूर भएको ब्यहोरा खुलेको थियो भन्ने थापाथली क्याम्पसका सुरक्षागार्ड र पियन लगायतका व्यक्तिहरुको एकै मिलान ब्यहोराको वस्तुस्थिति मुचुल्कामा लेखाएका एवम् चेकहरुमा रहेका हस्ताक्षर, दस्तखतहरु आफ्नो नभएको चेकमा उल्लिखित रकम आफुहरुले भुक्तानी नलिएको उक्त हस्ताक्षर को-कसले गरेका थिए, तत्काल थाहा नभए तापनि पछि बुझ्दै जाँदा रबिन भट्टराई, विकेश आचार्य र महेन्द्र पाण्डे समेतको मिलेमतोले उक्त कसूर गरेको ब्यहोरा खुल्न आएको थियो भनी थापाथली क्याम्पसका कर्मचारीहरुले घटना विवरण कागजमा उल्लेख गरेको पाइन्छ।

जाहेरी दरखास्त, थापाथली क्याम्पसको पत्र, सि.सि.टि.भि. को रेकर्ड, घटना विवरण कागज, वस्तुस्थिति मुचुल्का समेतका आधारमा थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक, पुल्चोक शाखामा रहेको ०८१००१५०१६००१ नम्बरको चेकहरु चोरी गरी उक्त खाताबाट क्याम्पस प्रमुख र लेखापालको दस्तखत चेकमा कित्ते गरी रकम निकालेको ब्यहोरा पुष्टि भइरहेको देखिएको छ।

यसमा मेरो एउटै कलेजमा पढ्ने साथीहरु विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीले नबिल बैंकको चेक छ साट्न जाऔं भनेकोले म समेत साथ लागि चेक साट्न गएको हुँ, चेक कहाँबाट कसरी ल्याएका हुन् त्यस सम्बन्धमा मलाई केही थाहा छैन, म साथीहरूसँग

चेक साट्न गएको हुँदा मेरो समेत नाम किटान गरी जाहेरी दिएको हुनुपर्छ भनी प्रतिवादी रविन भट्टराईको बयान भएबाट प्रतिवादीहरू विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडीले नबिल बैंकमा चेक साटेको कुरा र रकम लेनादेना गरेको कुरा समेतलाई स्वीकार गरी अदालतमा बयान गरेको देखिन्छ । साथै २३७८९६८ र २३७८९६९ नं. का चेकहरू चोरी भए पश्चात उक्त ब्यहोरा तत्काल नबिल बैंकलाई गराए पश्चात उक्त चेकहरूबाट रकम भुक्तानी भईसकेको जवाफ प्राप्त भएपछि वारदात सम्बन्धमा जानकारी भएको थियो, चोरिएका चेकहरूबाट भुक्तानी लिएको सि.सि.टि.भि. को रेकर्डबाट हेरी देखि तत्काल उक्त चेकहरू भुक्तानी लिने विकेश आचार्य र रविन भट्टराईको यकीन भएको थियो, पछि बुझ्दै जाँदा उक्त वारदातमा विकेश आचार्य, रविन भट्टराईका अतिरिक्त महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडी समेतको संलग्नता रहेको ब्यहोरा खुलेको थियो भनी प्रतिवादी दीपक बहादुर श्रेष्ठले बयानमा उल्लेख गरेको हुदा विकेश आचार्य, रविन भट्टराई, महेन्द्र पाण्डे र युवराज दवाडी समेतको संलग्नता रहेको भन्ने कुरा स्पष्ट रूपमा देखिन आएको छ । जाहेरवाला न्हूछेशोभा तुलाधारले सिसिटिभी नबिल बैंककोमा देखिए अनुसार युवराज दवाडी, विकेश आचार्य र रविन भट्टराईले बैंकबाट क्याम्पसको चेक सटही गरी रकम लिएको देखिएको हो भनी बकपत्र गरेको समेतबाट निज प्रतिवादीहरूसमेत भई चेकबाट रकम निकाली लिई गएको सि.सि.टि.भि.को रेकर्ड समेतबाट देखिई सो ब्यहोरा समेत पुष्टि भएको देखिन्छ ।

थापाथली क्याम्पसमा नियमित रूपले चेकहरू हराएको र उक्त चेक मध्ये मिति २०६६।७।२५ गते चेक नं. २३७८९६८ बाट रु.९५,८००।- र मिति २०६६।७।२९ गते चेक नं. २३७८९६९ बाट रु.९०८००।- विकेश आचार्य र रविन भट्टराई समेत भई लिई गएको सि.सि.टि.भि.को रेकर्ड समेतबाट देखिई सो ब्यहोरा समेत पुष्टि भएको देखिन्छ । प्रतिवादी मध्येका युवराज दवाडी, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे समेतबाट चेकको भुक्तानी लिएको भन्ने समेत जाहेरवाला, सोलाई समर्थन हुने गरी निजले अदालतमा बकपत्र गरेको, जाहेरवालाले प्रतिवादीहरू मध्ये सि.सि.टि.भि. फुटेजमा देखिएका व्यक्तिहरू विकेश आचार्य र रविन भट्टराई हुन भनी सनाखत गरी दिएको, बुझिएका मानिस रामकृष्ण खड्काको बकपत्र एवम् मिसिल सम्लग्न आधार प्रमाण समेतबाट प्रतिवादीहरूले मिति २०६६।७।२५ र २०६६।७।२९ को चेक नं. २३७८९६८ र चेक नं. २३७८९६९ बाट रु.९५,८००।-

र रु.९०८००।- गरी जम्मा रकम रु.१,८६,६००।- को बिगोको चेक अनधिकृत रुपमा चोरी गरी चेकबाट रकम निकाली लिएको देखिन आएको हुँदा बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क)(ख) अनुसार कसूर गरेको पुष्टि भएको हुँदा ऐ.ऐनको दफा १५(२)क अनुसार उल्लिखित बिगो रु.१,८६,६००।- प्रतिवादीहरुबाट जाहेरवाला थापाथली क्याम्पस प्रमुख न्हुछेशोभा तुलाधरले भरी पाउने भै प्रतिवादीहरु रबिन भट्टराई, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे, युवराज दवाडीलाई उक्त बिगो बमोजिम जरिवाना र कैद सजाय समेत हुने देखिन आयो।

प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठका हकमा विचार गर्दा यी प्रतिवादीले को कसले उक्त चेकमा किर्ते हस्ताक्षर गरी चेक साटेको हो मलाई थाहा छैन, उक्त कार्यमा मेरो संलग्नता छैन, मैले बैकिङ्ग कसूर नगरेको हुँदा अभियोग पत्रको ब्यहोरा झुठा हो । मैले कुनै लापरवाही तवरले कार्य नगरेको अवस्थामा मलाई अभियोग लगाईएकोले अभियोग माग दावीबाट सफाई पाउनु पर्छ भनी कसूरमा इन्कार रही बयान गरेको देखिए पनि यी प्रतिवादी क्याम्पसको जिम्मेवारी लेखामा काम गर्ने व्यक्ति र निजकै जिम्मा चेकहरु रहनेमा निजकै लापरवाहीबाट चेकहरु अनधिकृत व्यक्तिले प्राप्त गरेको चेकबाट अनधिकृत रुपले लिनु खानु गरी चेक सटही गरेको प्रमाण समेतबाट पुष्टि हुन आएको हुँदा निजले बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको पुष्टि भएको हुँदा निज प्रतिवादी दीपक श्रेष्ठलाई आरोपित कसूर कायम भै ऐन ऐनको दफा १५(१) अनुसार सजाय हुने देखियो ।

अतः विवेचित आधार र कारणहरुबाट प्रतिवादीहरु युवराज दवाडी, विकेश आचार्य, महेन्द्र पाण्डे, रबिन भट्टराईसमेतको सम्लग्नतामा २३७८९६८ नम्बरको चेक पेश गरी मिति २०६६।७।२५ गते रकम रु.१,८६,६००।- र २३७८९६९ नम्बरको चेक पेश गरी मिति २०६६।७।२९ गते रकम रु.९०,८००।- गरी जम्मा रु.१,८६,६००।- थापाथली क्याम्पसको नबिल बैंक, पुल्चोक शाखामा रहेको ०८१००१५०१६००१ नम्बरको खाताबाट चेकहरुबाट भुक्तानी लिएको देखिएकोले निजहरुको सो कार्य बैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ५(क)(ख) अनुसार कसूर गरेको देखिएकोले निजहरुलाई ऐन ऐनको दफा १५(२)क अनुसार बिगो रु.१,८६,६००।- भरी पाउने गरी निजहरुलाई जनही ६ महिना कैद सजाय भई बिगो बमोजिम जरिवाना समेत हुने र प्रतिवादी मध्येका दीपक बहादुर श्रेष्ठले

वैकिङ्ग कसूर तथा सजाय ऐन, २०६४ को दफा ४(२) को कसूर गरेको हुँदा निजलाई ऐजन ऐनको दफा १५(१) अनुसार तजविज रु.१०,०००।- जरिवाना हुने ठहर्‍याई पुनरावेदन अदालत पाटनबाट मिति २०६८।१२।२६ मा भएको फैसला मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । पुनरावेदक वादी नेपाल सरकारको र पुनरावेदक प्रतिवादीहरुको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । प्रस्तुत मुद्दाको दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:गेहेन्द्र राज पन्त

कम्प्युटर टाइप: मन्जिता ढुंगाना

इति संवत् २०७२ साल कार्तिक महिना १६ गते रोज २ शुभम् ।